

SPYTOVALI STE SA

Vklad do torty? – Do jazykovej poradne prišla otázka, či sú príklady *vkład do torty* alebo *ovocný vkład* v slovenčine vhodne použité. Uvedené spojenia sa objavili v známej televíznej relácii *Pečie celé Slovensko*. Keďže aj podobné programy v súčasnosti ovplyvňujú slovnú zásobu používateľov, pozreli sme sa na výskyt slova *vkład* v kontexte cukrárstva.

Lexéma *vkład* je v Krátkom slovníku slovenského jazyka (ďalej KSSJ, 2003) spracovaná v dvoch významoch: 1. „suma uložená v peňaž. ústave“ a 2. „fin. al. majetkový podiel vložený do spoločného podniku, do hry ap.“. V slovenčine sa teda v závislosti od kontextu používa najčastejšie vo finančnej sfére, napr. *termínovaný vkład*, *peňažný vkład*, *bankový vkład*, prenesene aj vo význame „aktívne príspevanie k niečomu, účasť na niečom“, napr. *osobný*, *ľudský vkład*. V textoch Slovenského národného korpusu¹ (ďalej korpus) nenachádzame na lemu *vkład* v súvislosti s pečením ani jeden doklad. Napriek tomu na rôznych internetových stránkach venovaných pečeniu má spojenie *vkład do torty*, ako aj ďalšie podobné príklady, napr. *ovocný*, *orieškový*, *chrumkavý vkład*, pomerne vysoký počet výskytov. Domnievame sa, že môže ísť o vplyv cudzieho jazyka, preto sme sa pozreli na zahraničné zdroje. Na anglických internetových stránkach sme našli napr. *hazelnut mousse insert* [oriešková krémová/penová náplň] a z francúzskych blogov uvádzame príklad *insert fruits rouges* [náplň z červeného ovocia]. Ide o samostatnú časť dezertu, napr. ovocné želé, krém alebo chrumkavú vrstvu, ktorá sa dopredu pripraví a vloží do stredu zákuska. Po rozkrojení dezertu je uprostred viditeľná vrstva inej farby alebo textúry, ako je korpus či ďalší krém.

Výraz *insert* je spracovaný ako sloveso vo význame „vložiť, vsunúť“ v elektronickom Anglicko-slovenskom slovníku dostupnom na <https://>

¹ Príspevok vznikol v rámci grantu VEGA č. 2/0132/24 Slovenský právopis a jeho pravidlá v kontexte súčasnej jazykovedy a jazykovej praxe 2.

Korpus Omnia Slovaca IV Maior Beta (22.01) vznikol zlúčením korpusových dát v Slovenskom národnom korpuse (SNK prim 9.0) a dát z webových korpusov a slúži potrebám pracovníkov JÚEŠ SAV, v. v. i. [cit. 19. 3. 2026].

slovníky.lingea.sk/anglicko-slovensky/insert. Vo francúzsko-slovenskom slovníku dostupnom na <https://slovníky.lingea.sk/francuzsko-slovensky> je spracované sloveso *insérer* vo význame „vložiť, vsunúť, zaradiť“ a slovesné podstatné meno *insertion* ako „vloženie, vsunutie, zaradenie“. Lexéma *insert* v prekladových slovníkoch nie je spracovaná ako podstatné meno ani vo význame „náplň do torty“. V anglickom výkladovom slovníku (Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2004) je spracované aj podstatné meno *insert* v dvoch významoch. Nás zaujíma ten druhý význam: „something that is put inside sth else, or added to sth else“ [niečo, čo sa vloží do niečoho alebo pridá k niečomu inému]. Ako exemplifikácia je v oxfordskom slovníku uvedený príklad *Tieto vložky sa hodia do topánok akéhokoľvek typu*. Ak vychádzame zo slovesa *vložiť*, aj v slovenčine je namieste uvažovať o podstatnom mene *vložka*. V tomto kontexte sa však v korpuse nachádza len ojedinele, zopár príkladov sme našli na blogoch, a tak nemožno hovoriť o bežnom výskyte, napr. *Ovocná vložka* (SME, 2023/04) – *Opatrne vylejeme do pohára, vsunieme do strednej časti ovocnú vložku (u mňa to boli mandarínky) a zalejeme sódou* (levocky.blog.sme.sk)

Hoci cudzojazyčné slovníky neuvádzajú heslo *insert* v súvislosti s pečením, jeho bežný výskyt v cudzojazyčných receptoch naznačuje, že ide o okazionalizmus. Predpokladáme, že doslovným prekladom sa zrejme začal používať aj medzi cukrármi v slovenčine ako *vkład*.

Na záver zhrnieme, že analyzované slovo *vkład* vo všetkých dostupných príkladoch z tejto oblasti slúži na označenie náplne do torty, rolády či iného dezertu. Tá môže byť ovocná, oriešková, krémová alebo ako želatínová pevná vrstva, ktorá sa vkladá medzi jednotlivé korpusy. V slovenčine v rovnakom význame odporúčame skôr ustálené výrazy *plnka*, *náplň* alebo *vrstva*.

Kristína Piatková
Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, v. v. i.

LITERATÚRA

Krátky slovník slovenského jazyka. Red. J. Kačala – M. Pisárčiková – M. Považaj. 4., doplnené a upravené vydanie. Bratislava: Veda 2003. 985 s. ISBN 80-224-0750-X.

HORNBY, Albert Sydney. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. Ed. Sally Wehmeier. 6th ed. Oxford: Oxford University Press 2004.